

Vår ref. 26/7177 - 2
Saksbehandler Simen Aas Løwer
Dato 05.05.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Utvalg for oppvekst	

Høringssvar fra Skien kommune - Forslag til endringer i opplæringsloven

Kommunedirektørens innstilling

Utvalg for oppvekst støtter høringssvaret fra Skien kommune. Høringssvaret sendes Kunnskapsdepartementet innen høringsfristen 17.06.26.

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven til offentlig høring. Forslaget innebærer at skoleeier gis adgang til å pålegge opplæring utenfor egen gruppe for en begrenset periode. Frist for å sende inn høringssvar er 17.06.2026.

Saksfremstilling

Departementet foreslår å innføre en hjemmel for kommunen, fylkeskommunen og privatskoler til å pålegge en elev opplæring utenfor egen gruppe/klasse for en begrenset periode, dersom elevens oppførsel går alvorlig ut over (a) tryggheten til medelever eller ansatte eller (b) medelevenes læring. Opplæringen kan da gis som eneundervisning eller i grupper, et annet sted på skolen, på en annen skole eller på en annen egnet opplæringsarena, uten hinder av nærskoleprinsippet og reglene om gruppetilhørighet. Et slikt vedtak kan fattes uten samtykke fra eleven eller foreldrene. Forslaget til regler gjelder offentlige skoler, private grunnskoler etter opplæringsloven § 22-1 og skoler godkjent etter privatskoleloven.

Dette er Skien kommune sitt høringssvar.

Høringssvar fra Skien kommune til forslag til endringer i opplæringsloven

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven til offentlig høring. Forslaget innebærer at skoleeier gis adgang til å pålegge opplæring utenfor egen gruppe for en begrenset periode.

Skien kommune ser at det kan være behov for en hjemmel som gir adgang til å pålegge midlertidig opplæring utenfor elevens gruppe, uten krav om samtykke fra foresatte. En slik hjemmel vil kunne bidra til å ivareta tryggheten for medelever, ansatte og eleven selv.

Samtidig er kommunen opptatt av uønskede konsekvenser ved en slik hjemmel. Forslaget kan forsterke noen av de problemene som kan ligge til grunn for en elevs negative atferd, slik som utenforskap og svak skolefungering faglig og sosialt. Forslaget kan også føre til en økning av segregerte opplæringsarenaer. Dette kan i så tilfelle føre til et brudd i målsettingen om en mer inkluderende fellesskole for alle elever. Forslaget kan også bidra til økt press på skoleledere og skoleeier fra foresatte og ansatte om å ta tiltaket i bruk. Regelverket bør derfor utformes med tydelige vilkår og rammer for å kunne sikre en forsvarlig og riktig bruk av tiltaket.

Dagens regelverk gir ikke tilstrekkelig handlingsrom i situasjoner hvor elever utsetter andre for alvorlige krenkninger, eller i vesentlig grad hindrer andre elevers læring. I slike tilfeller kan det være behov for tiltak som går utover dagens ordninger. Kommunen er derfor positiv til hensikten bak forslaget, og er enige i at midlertidig opplæring utenfor egen gruppe i særlige enkelttilfeller vil kunne være et mindre inngripende og mer hensiktsmessig tiltak enn bortvisning eller pålagt skolebytte.

Forslaget legger til grunn at eleven skal få opplæring i perioden vedkommende er utenfor egen gruppe, og kommunen stiller seg positiv til dette. Dagens regler om bortvisning i maksimalt tre dager har ikke krav til tilsvarende oppfølging, noe som kan begrense effekten av bortvisning som virkemiddel. Midlertidig opplæring utenfor egen gruppe, med økt voksentetthet, kan bidra til å ivareta elevens rett til opplæring samtidig som eleven får et avbrekk fra en utfordrende situasjon.

Elevene som pålegges midlertidig opplæring utenfor egen gruppe bør ha opplæringstilbud som er tilpasset deres behov. Elevene bør følge de kompetansemålene og opplæringsinnholdet som de har på sin nærskole, med de tilpasningene som loven allerede gir mulighet til. Kommunen mener at dette er tilstrekkelig regulert i opplæringsloven og mener at det er ikke er behov for videre avvik fra gjeldende regelverk.

Kommunen mener at en maksimalperiode på fire uker kan være for kort til å oppnå ønsket effekt. Eleven må muligens bli kjent med nye voksne, eventuelt gruppen eller skolen eleven skal være på. Det må opparbeides tillitt og bygges relasjoner for å komme i posisjon til å jobbe faglig og sosialt. Skolelederne i kommunen fikk uttale seg og det ble da nevnt at seks uker, med mulighet for forlengelse en gang i halvåret kan være en mer hensiktsmessig tidsperiode.

En lengre og mer forutsigbar periode kan gi skolen bedre mulighet til å kartlegge situasjonen, vurdere tiltak på individ-, gruppe-, og systemnivå, samt planlegge tilbakeføring til skolen. Skolen vil da også kunne få mulighet til kompetanseheving i personalet og iverksettelse av tiltak for tilbakeføring på en inkluderende måte. Det kan også være nødvendig med en forlengelse dersom eleven motsetter seg tiltaket, hvis det ikke er oppnådd ønsket utvikling, eller dersom skolen trenger mer tid til å tilrettelegge for tilbakeføring. Iverksettelse av tiltak samtidig som det opprettes en plan for tilbakeføring til skolen, vil skape gode forutsetninger for eleven, medelever og ansatte.

Kommunen mener det bør vurderes nærmere om tiltaket skal være et virkemiddel for elever som går 1. til 4. trinn. For denne elevgruppen vurderes det at skolen i større grad kan ivareta eleven gjennom tilpasset opplæring og øvrige virkemidler som allerede finnes i opplæringsloven. Kommunen vurderer at tiltaket hovedsakelig er best egnet for elever på 5. til 10. trinn, da disse elevene har bedre forutsetninger for å forstå egen situasjon og uttrykke egne behov, noe som øker sannsynligheten for at tiltaket gir ønsket effekt.

Kommunen støtter forslaget om å innføre en hjemmel for midlertidig opplæring utenfor egen gruppe, og mener dette kan være et viktig supplement til dagens virkemidler. For at ordningen skal fungere etter hensikten, er det avgjørende at vilkårene for bruk er tydelige, og at reglene for saksbehandling er klare.

Kommunen ønsker at departementet vurderer om varigheten justeres til seks uker med mulighet for begrenset forlengelse, at det gjøres en nærmere vurdering av tiltakets bruk for de yngste elevene, samt utforme tydelige vilkår for bruk, slik at det ikke skapes uønskede segregerte opplæringsarenaer.

Til slutt vil Skien kommune legge til at opplæring utenfor ordinær gruppe utfordrer ressursituasjonen i skolene som allerede er svært krevende.

Effekten av saken

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ikke relevant
Konsekvens for klima på kort og lang sikt		x		
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt		x		
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv		x		
Konsekvens for folkehelsen		x		

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Kommunedirektøren støtter i all hovedsak forslaget om å gi skoleeier mulighet til å pålegge midlertidig opplæring utenfor elevens gruppe, uten samtykke fra foresatte, særlig i alvorlige tilfeller. Den nye hjemmelen kan bidra til økt trygghet og være et bedre alternativ enn bortvisning eller pålagt skolebytte. Høringssvaret peker samtidig på risiko for økt utenforskap, segregering og press på skolene. Derfor understrekes behovet for tydelige rammer og vilkår for praktisering av hjemmelen.

Referanser

Vedlegg

Høring om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven om adgang til å pålegge opplæring utenfor egen gruppe for en begrenset periode (L)(2605448)

Høringsnotat